

»Branje človeka izpopolnjuje, razpravljanje ga pripravi, pisanje mu da natančnost.« Francis Bacon, angleški filozof

Uvodnik odgovornega urednika

Pojem obrambe se v tradicionalnem smislu razume kot dejanje zaščite pred grožnjo z vojaškimi sredstvi, medtem ko je varnost razumljena veliko širše in obsega ukrepe proti številnim in raznovrstnim negotovostim in tveganjem, ki lahko ogrozijo delovanje ali celo obstoj države. Čeprav med drugim tudi Ustanovna listina Združenih narodov poudarja nujno po razmejitvi obeh pojmov, da bi lahko učinkovito uravnavali uporabo oboroženih sil, pa praksa držav kaže, da so branile zmeraj več kot samo fizične meje svojega ozemlja. K temu pogledu razumevanja obrambe in varnosti sta v zadnjih dveh desetletjih prispevala spremenjeno sodobno varnostno okolje in spremenjeno zaznavanje varnostnih groženj in tveganj. To še posebno velja za razumevanje pojma varnosti, ki se je kot koncept razširil prek tradicionalnih državocentričnih meja. Če razumemo obstoj države ne le v fizičnem, temveč tudi v idejnem smislu, spoznamo, da postajajo konceptualne meje med obrambo in varnostjo vedno manj ostre. V primerjavi z obdobjem hladne vojne, v katerem so bili znanstveni diskurzi usmerjeni k razlikovanju pojmovanja varnosti in obrambe, so njune sodobne definicije danes veliko bolj izpostavljene medsebojni prepletenosti. Mnogi avtorji zato že razpravljajo o obrambi kot varnosti, zlasti tisti, ki obrambo integritete nacionalnega ozemlja ne povezujejo zgolj z uporabo oboroženih sil.

Razmišljanja o spremembah in izboljšavah delovanja obrambnega sistema Republike Slovenije in znotraj njega Slovenske vojske so povezana tudi z zaključnimi nalogami slušateljev Centra vojaških šol, ki nastajajo pod vodstvom mentorjev s Katedre vojaških ved in drugih področnih strokovnjakov iz enot Slovenske vojske. Najperspektivnejše izmed njih se predstavijo širši javnosti v Vojaškošolskem zborniku.

V tej številki Vojaškošolskega zbornika so predstavljene izbrane zaključne naloge 22. generacije slušateljev višjega štabnega tečaja Poveljniško-štabne šole. **Andrej Krivec** in **Matija Skrbinek** predstavljata tematiko oblikovanja in delovanja poveljniškega mesta brigade pri izvajanju bojnih delovanj. Avtorja na podlagi koncepta oblikovanja poveljniškega mesta pehotne brigade ponujata predloge za odpravo posameznih pomanjkljivosti oblikovanja in delovanja poveljniškega mesta obeh brigad Slovenske vojske, da bi bila organiziranost štaba pehotne brigade Slovenske vojske učinkovitejša, vzdržljivost delovanja in preživetje na bojišču pa čim večja. **Robert Kordiš** in **Matija Jazbec** preučujeta specialne sile Slovenske vojske pri opravljanju nalog vojaške pomoči. S študijo treh primerov avtorja prikažeta, kako in s kakšnimi učinki specialne sile Slovenske vojske opravljajo naloge vojaške pomoči v Republiki Sloveniji, na Zahodnem Balkanu ter v mednarodnih operacijah in na misijah. **David Belak** zelo pronicljivo analizira problematiko združenih zračnih operacij in zmožnosti preživetja helikopterskih enot na bojišču. Avtor v sklepu jasno izpostavi, da helikopterske platforme Slovenske vojske pri delovanju v okolju nizke in visoke intenzivnosti bojnih delovanj potrebujejo delujočo in ažurirano elektronsko knjižnico groženj in protiukrepov, saj je brez nje zmožnost preživetja posadk in platform na bojišču izpostavljena prevelikemu tveganju. **Matjaž Kavčič** in **Primož Savinšek** predstavljata vzpone in padce delovanje roda JRKBO Slovenske vojske od njegove ustanovitve do danes, dotakneta pa se tudi posledic transformacije Slovenske vojske leta 2013, ki je rod JRKBO z ukinitvijo bataljona postavila pred številne izzive, katerih rešitve so čedalje manj v duhu časa in sprememb. **Matej Krajnc** v svojem prispevku preverja kakovost programov usposabljanja pilotov letal in helikopterjev od selektivnega letenja za pridobitev štipendije Slovenske vojske za poklicno delo pilota v Slovenski vojski, letalskega usposabljanja med štipendiranjem, specializacije v Šoli za častnike in po zaposlitvi v Letalski šoli Slovenske vojske do prehoda v operativno enoto. Avtor ugotavlja, da ima proces šolanja pilotov Slovenske vojske še vedno dovolj dobro zasnovo za spoprijemanje s prihodnjimi izzivi. **Benjamin Škrinjar** in **Ivan Šmon** sta opredelila celostni sistem upravljanja letalske varnosti in kakovosti v Slovenski vojski. Na podlagi ugotovitev primerjalne analize predlagata smer razvoja sistema upravljanja letalske varnosti in kakovosti v Slovenski vojski ter ključne spremembe in dopolnitve zakonodaje, ki bi omogočile vzpostavitev učinkovitega/sodobnega sistema upravljanja letalske varnosti in kakovosti. **Danilo Klinar** v prispevku razpravlja o terorizmu kot globalni in nacionalni grožnji varnosti s poudarkom na protiterorističnem delovanju, ki še vedno predstavlja precejšen

izziv za Slovensko vojsko. Zbornik končujemo s prispevkom **Dejana Šimata**, v katerem ta analizira tehnološko podporo procesov vojaškega odločanja, vodenja, poveljevanja in kontrole enot v Slovenski vojski. Gre za pomembno področje, ki v vsaki vojski predstavlja ključni del podpore poveljnika in celotnega njegovega štaba, ne glede na raven delovanja.

Uredniški odbor vabi vse, ki jih strokovne teme zanimajo, k aktivnemu soustvarjanju spomladanske izdaje Vojaškošolskega zbornika naslednje leto.

Mag. Pavel Vuk

sekretar

odgovorni urednik Vojaškošolskega zbornika